~~Waterschap Brabantse Delta~~

# Algemene beschouwingen bij de kadernota 2017

Mevrouw de voorzitter, collega's,

De inkt van onze vorige algemene beschouwingen [nov. 2015] is amper droog. Dus veel valt er niet "algemeen te beschouwen" kan een eerste reactie zijn. Toch is er een aanleiding om dat wel te doen. We hebben immers de eerste kadernota van het huidige DB gepresenteerd gekregen. Ondanks dat we verbeterpunten aan kunnen dragen, stellen wij vast dat het proces om te komen tot deze kadernota opmerkelijk veel verbeteringen kent ten opzichte van eerdere kadernota's. Echt bestuurlijk vernieuwend is het allemaal al nog niet. Wel is de betrokkenheid van het gehele AB aanzienlijk versterkt. De verbeteringen in het proces zijn ook helder zichtbaar in de inhoud. Tel uw zegeningen is ons commentaar daarbij.
Ook deze kadernota wordt bekneld door de uitgangspunten zoals geformuleerd in het bestuursakkoord . Het is dan ook goed om andermaal te benoemen welke kritiek de PvdA fractie daarop had en nog steeds heeft. Niet om te herhalen maar om de accenten voor de komende periode te blijven benoemen.

1. *Het bestuursakkoord is nagenoeg alleen geformuleerd vanuit een financiële ambitie (geringe tariefstijging) terwijl naar de mening van de PvdA de inhoudelijke en maatschappelijke ambities leidend dienen te zijn.*

→ de maatschappelijke doelen scherper proberen te formuleren, de kerntaken meer benaderen vanuit de maatschappelijke vraag minder vanuit technische oplossingen en bekende technieken.
* Meer gebruik maken van nieuwe kennis in onze eigen West Brabantse samenleving.
* De waterdoelen meer en beter in verband brengen met andere doelen.

Op pg. 27 onder het kopje samenwerken met andere overheden, wordt heel scherp uw eenzijdige focus blootgelegd. In de vierde alinea van het onderdeel op pg. 27 maakt u een opsomming van resultaten. Deze zijn louter gericht op efficiency en besparingen. Er worden geen resultaten gemeld op kwaliteitsimpulsen
vraag:
** Kunt u ons ook enige duiding geven op de maatschappelijke en kwalitatieve effecten van de vormen van samenwerking?*

De maatschappelijke doelen staan in het schema op pg 10 van de kadernota wat ons betreft goed benoemd. Er wordt echter nu nog te weinig handen en voeten aan gegeven. Met belangstelling zien wij invulling van dat schema in de rest van dit jaar tegemoet. Ook daarvan willen wij een eerste vertaling zien in de begroting 2017.
vraag*;*
** Kunt u ons toezeggen dat wij in AB verband nog dit jaar dan wel in de eerste helft 2017 voorstellen mogen verwachten die de in het schema genoemde onderwerpen nader invullen?*

2. *Van de vier kerntaken van het waterschap is de kerntaak gezonde natuur en gezond water het onder geschoven kindje. Of zelfs: "Het kind van de rekening".*

→ gezond water een meer prominente plek geven dan louter waterveiligheid als nagenoeg het enige doel blijven formuleren.
* Zwaarder inzetten op verlagen van het vervuilingniveau van ons oppervlaktewater.
* Schoon en gezond water is niet alleen onderwerp van discussie bij de taak waterzuivering. Maar juist ook in de kolom watersystemen. [vervuiling oppervlaktewater / diffuse bronnen, realiseren KRW doelen]

Onder de paragraaf samenwerken aan waterkwaliteit en ecologie (2.4.1. pg 21) somt u een aantal instrumenten op die het verminderen van emissies zouden moeten versterken:
vraag:
** Zijn aan deze instrumenten ook meetbare doelen gekoppeld?*
** Hoe zijn de maatregelen gekoppeld aan de adviezen zoals genoemd in de rapportage van de*

*cie.Van der Vlist?*
** Welke inspanningen gaat u verrichten om de bureaucratie m.b.t. de POP middelen te doorbreken?*

3. *Het waterschap staat nog te weinig midden in de maatschappij en profileert zich meer als een uitvoeringsorganisatie dan de "wateroverheid". Dit met de nadruk op "overheid"*

→ De omgevingswet in wording biedt alle kansen om deze rol in te vullen, niet alleen door de paragraaf "water" in de regelgeving te borgen maar juist ook de regiefunctie in te vullen in de ontwikkeling van provinciale/regionale en lokale omgevingsvisie. Niet alleen positie verwerven door onze positie in de regelgeving een betere plek te geven maar juist ook om de positie af te dwingen door natuurlijk "gezag" dat gestoeld is op erkenning van onze positie als waterautoriteit.
* dus het adagium van binnen naar buiten werken handen en voeten geven

In de paragraaf Ruimtelijke adaptatie meldt u dat er "sinds kort" wordt samen gewerkt met een drietal gemeenten op het terreinen van het klimaatrobuust maken van hun stedelijk gebied.
vraag:
* W*elke rol speelt Br Delta in die samenwerking?*
** Hoe en wanneer gaat u met de overige gemeenten aan tafel om de problematiek in hun gebouwd gebied manifest te maken?*
** Hoe en wanneer gaat u initiatieven nemen om het door u aangehaalde regionaal proces handen en voeten te geven?*

4. *het bestuursakkoord vertaalt zich door vrij gebrekkige aandacht voor het stedelijk gebied of -in West Brabant- meer de woonwijken in steden en dorpen*.

→ Het buitengebied is de focus waarop de organisatie te exclusief is georiënteerd.
* De beheerorganisatie is nagenoeg uitsluitend georiënteerd op ons mooie waardevolle buitengebied.
* Wateroverlast (plensbuien) hittestress en watertekort in de woongebieden is de opgave die op ons af komt door verstedelijking en klimaatsverandering.

De inzet in SWWB verband wordt uitgebreid beschreven op pg 27 van de kadernota. De vraag die we daar bij hebben is de duurzaamheid van die mooie intenties. Als resultaten van die samenwerking vooral vertaald blijven worden in efficiency en kostenreductie zal die ontwikkeling een schone dood sterven. Wij zien uit naar de ontwikkeling van de gebiedsplannen waarin die samenwerking vertaalt wordt in kwalitatieve resultaten waarin de samenhang woonwijken en buitengebied een vertaling krijgt.
vraag:
** In de tabel op pg 51 worden doelen geformuleerd m.b.t. % gerealiseerd EVZ en KRW beoordelingen per 2019.*
** Wat is de tussenstand anno 2016?*
** Welke invloed gaat deze samenwerking hebben op de opzet en omvang en kwaliteit van onze eigen organisatie?*

5. *De eenzijdige keuze voor "geld" (tarieven) en "veiligheid" (buitengebied), terwijl gezondheid en natuur te weinig aan bod komen, maakt dat het waterschap door de inwoners niet wordt gezien en gevoeld als iets van henzelf. Het Stadteland is een Brabants begrip dat aan geeft dat in onze mooie provincie "de stad" en "het platteland" niet zonder elkaar kunnen. Dat zien we bij Brabantse Delta onvoldoende terug! Ook in de tariefstelling is die verhouding in onbalans!*

→ De eerste stap naar een duurzaam financieel beleid is heroriëntatie op de schuldpositie de andere stap is werken naar een maatschappelijk verantwoord en gedragen verdeling van de lasten
* versterken van het waterbewustzijn
* verder handen en voeten geven aan de conclusies aanbevelingen in het OESO rapport zijn stappen de gelijk op moeten gaan met die eerste stap.
* versterken van de gerichtheid op het bewoonde gebied

In H3 geeft u duidelijk de motieven voor de gekozen variant om met inzet van incidentele middelen de schuldpositie te verbeteren. Opmerkelijk vinden wij dat u zich in denken te veel laat “gijzelen” door de gevolgen voorde verschillende taken te stringent te blijven scheiden. De samenhang tussen zuivering en watersystemen verdient naar ons beeld meer aandacht. We zijn “één overheid” voor waterkwantiteit en -kwaliteit. Minder denken in en vanuit de te onderscheiden taken biedt meer mogelijkheden voor het verduurzamen van onze financiële huishouding. Door minder de benadering van toerekenen en retributieachtige aanpak ontstaat meer draagvlak van het betalen van “waterbelasting”.
Nogmaals een goede eerste stap maar hoe verder?
De eerste stap lijkt op laaghangend fruit en kost niet veel pijn, sterker nog oogt als wat administratieve boekhoudkundige ingrepen. Vervolgstappen gaan wellicht pijn doen. Naar een ander organisatie? Een belangrijke knop waar nog aan gedraaid kan worden is immers de knop exploitatielasten. Tarieven moeten acceptabel blijven. Zonder draagvlak in de samenleving zal dat niet kunnen. Voor de PvdA blijft het principe van de draagkracht in combinatie met “de veroorzaker en vervuiler betaalt” uitgangspunt. Het direct economisch profijt lijkt in allerlei discussies ondergesneeuwd te raken onder het vervuiler betaald principe.
vraag;
* *Wanneer mogen we een nadere visie van het DB verwachten voor de o zo belangrijke stappen twee, drie en verder?*

**Hoe verder?**
Het vorige AB heeft unaniem aangegeven dat het anders (???) moet. Met “het” gaat het dan over de betrokkenheid van het AB bij de beleidsontwikkeling en de noodzakelijke van buiten naar binnen houding van het waterschap als geheel en het bestuur in het bijzonder. Los van eerste ideeën over aanpassing van de structuur in ons besluitvormingsproces, zien wij een fikse verandering in de bestuurscultuur. Eén zwaluw maakt nog geen zomer, maar de zomer wordt door die ene zwaluw wel aangekondigd. Maar het gaat vanuit de optiek van de PvdA er niet om dat wij als bestuur beter met elkaar om gaan en blijven balanceren tussen duaal en monistisch besturen. De belangrijkste culturele omslag moet gaan over het bewuster handelen als overheid, minder als technocratische uitvoeringsorganisatie. Meer midden in de maatschappij. Meer samen met de inwoners en naar een participatieve overheid.

**Wettelijke taken / kerntaken?**
*Kader Richtlijn Water*
* De PvdA ziet het halen van de KRW doelen als een wettelijke taak. Er is een resultaat verplichting geformuleerd. Maar dit DB temporiseert de uitvoering en sorteert voor op het naar beneden bij stellen van de KRW doelen. Dat voorsorteren lijkt risicovol.
Steeds meer wordt duidelijk dat het niet voor de hand ligt dat de normen naar beneden worden aangepast. Steeds meer moet worden gerekend op beboeting van ons land omdat doelen niet gerealiseerd worden. Versnellen en verbeteren zou juist de insteek moeten zijn bij geconstateerde achterstand. Natuurlijk is het zo dat de doelen hoog liggen, omdat we in een dichtbevolkt en intensief gebruikt gebied wonen en vooral omdat we moeten corrigeren wat in het verleden is fout gegaan. Maar bij het opstellen van de normering waren we participant. Hoe wij meten en hoe men elders meet zijn dan ook onvergelijkbare grootheden en daar over discussiëren zijn schijnbewegingen om de werkelijke problemen bij het realiseren van de doelen te verbloemen.
* Het herstel van natte natuur het realiseren van EVZ’s stagneert omdat we als waterautoriteit te weinig autoriteit en nog te weinig watervriend zijn. Te veel zien we dat herstel van natuur slechts een gedeeltelijk herstel is, waardoor het rendement van de investeringen beperkt is.
vraag:
* *In de tabel op pg. 51 worden doelen geformuleerd m.b.t. % gerealiseerde EVZ en KRW beoordelingen per 2019. Wat is de tussenstand anno 2016?*

*Veiligheid*
* Veiligheid en verbeteren van de regionale keringen is de focus van het DB, vertaalt in de kadernota. In dat dossier wordt naar het idee van de PvdA te weinig de afweging van de meerlaagse veiligheid gehanteerd. Binnen dat principe gaat het niet alleen om preventie maar ook een goede voorbereiding en een goed calamiteitenplan. De combinatie van oplossingen kunnen realistischer zijn (ook financieel) en

maatschappelijk meer geaccepteerd. Bij het louter uitgaan van berekeningen en statistieken kan veiligheid verworden tot theoretische en daarmee schijnveiligheid.
vraag/keuze:
* *Wij geven in overweging om samen met anderen te komen tot een goed gevuld calamiteitenfonds, in plaats van of aanvullend op alleen maar hogere dijken met vernietiging van landschap en natuur.*
* *Ruimtelijke inbedding van het waterrisico (omgevingsvisie / omgevingswet !) boven de eenvoud van "Meer water → -dikke dijken!"*

Wij juichen de keuze voor de loskoppelvariant van Leurse Haven en Leurse Vaart toe. Ook onze betrokken inwoners kunnen in het komende traject met slimme onverwachte nieuwe ideeën komen. Daar moeten we open voor staan. Het gaat om hun veiligheid en steun aan hun oplossingen!

*Gezondheid*
* De aantasting van de kwaliteit van het oppervlaktewater krijgt bij dit DB te weinig aandacht. Te veel laten we zowel letterlijk als figuurlijk het water over de akker lopen, de sloot in en het waterschap kan aan het werk.
Dan gaan wij als waterschap weer nadenken en investeren in de zg. end of pipe oplossingen. We moeten echter beginnen bij het begin. Medicijnresten, bestrijdingsmiddelen, mest, disfunctionerende IBA's dit alles ten koste van gezond oppervlakte water.
* *Wij zien met belangstelling uit naar uw voorstellen voor beleid op deze thema's*

**Samenvattend:**
- Er is binnen het waterschap Brabantse Delta te veel sprake van sturen alleen op geld, te weinig op maatschappelijke noodzaak of wenselijkheid van investeringen en activiteiten.
- Ondanks allerlei, ook door ons gewaardeerde,verbeteringen is er sprake een waterschap dat onvoldoende onderdeel uit maakt van de regionale West Brabantse maatschappij.
- Er is gebrek aan aandacht en inzet op onze rol als beheerder van de omgeving gericht op een gezonde natuur en gezond water..
- De tariefstelling moet op een andere leest worden geschoeid (daar moeten we ons landelijk voor inspannen), wil deze duurzaam zijn.

En vooral
- Er is te weinig aandacht voor het belang van steden, wijken, buurten en dorpen in ons werkgebied

Als wij het waterschap écht een plaats midden en de maatschappij willen geven, dan zullen we méér moeten doen dan onze bestuurlijke en technische werkzaamheden. We moeten ons meer profileren. Meer dan ooit "de boer op", waarbij "de boer" geen agrariër is maar juist de gewone burger die (gezamenlijk) het merendeel van de belastingen betaalt.

Mevrouw de voorzitter, collega's, wij hopen dat deze inbreng een goede basis is om constructief met elkaar in debat te gaan over de koers van ONS waterschap.
Niet als doel één van de *goedkoopste* waterschappen maar één van de *betere*, waar al onze inwoners met enige trots naar kijken en vertrouwen in hebben. Een waterschap waarover ook toekomstige generaties tevreden op terug kijken.
De generaties na ons moeten kunnen zeggen dat wij goed hebben gezorgd voor hun gezondheid, natuur en veiligheid.

Breda, 22 juni 2016

De fractie van de PvdA
Kees Braat
Pieter de Leijer
Wendy de Koning
Henk Schouwenaars